

[Morten Lange.]

fra den intellektuelle fornøjelse, man kan have af det, har det så sandelig været en erkendelse.

Nu har vi igennem lang tid ventet på von Eyben-udvalgets berømmelige betænkning, for når den engang kom, så skulle solen stå op og skinne, og så skulle der gøres et eller andet betydeligt. Det eneste, der er kommet ud af von Eyben-udvalgets betænkning, er altså en ny administrativ tilrettelæggelse af uddannelsesstøtten. Penge er der ingen af i loven, fremskridt i det hele taget er der ingen af. Der kan konstateres helt præcise tilbageskridt, hvad angår lånemulighederne. Kort sagt, der er ikke noget som helst i dette lovforslag, som giver anledning til at takke ministeren for, at nu har vi igen taget et skridt fremad, hvad angår uddannelsesstøtten.

Derfor har jeg på mit partis vegne stillet nogle ændringsforslag, ikke i det håb at få dem vedtaget, men fordi jeg gerne vil fastslå en række principper.

Det ene princip er, at jeg mener, vi lige så godt én gang for alle kan gøre os fri af låneillusionen. Nu er det ganske vist en langsom takt, vi ekspanderer i i øjeblikket, men målt i kroner og øre vil med stigningen i antallet af uddannelsessøgende og stigning i pristallet og meget andet det beløb, der årligt anvendes, være i stærk stigning, mens det beløb, som kommer tilbage fra lån, vil være en forsvindende ringe sum. Lånene er kun at regne som en moralsk foranstaltning, og de virker efter min opfattelse i langt højere grad afskrækkende på dem, der skal tage dem, end de kan forventes at være moralsk trøstende for befolkningen i øvrigt. Derfor har jeg ment det rigtigt at foreslå, at vi simpelt hen går over til en ren stipendieordning. Det vil naturligvis ikke på nogen måde formindske det beløb, som vil være at stille til rådighed; det er som bekendt ikke lovbundet, det kan vi regulere, når loven er gennemført.

Der er fra alle sider sagt mere eller mindre vage ord om, at lovens konstruktion er sådan, at den på et eller andet tidspunkt skulle nå frem til noget, som man med rimelighed kan kalde fuld uddannelsesstøtte. Det bliver efter den takt, vi bevæger os i, engang i år 2012, eller på et andet fjernt tidspunkt. Over for det har jeg ment, at det var

nødvendigt at sætte et tidspunkt, der lå væsentligt tidligere. Jeg har fået at vide, at 1980 er inderlig urealistisk. Jeg vil sige det på den måde, at en så stor reform kræver rimeligvis en 10-årig indkøringsperiode, men vi må sætte en målsætning op omtrent af den størrelsesorden. Hvis nogen vil ændre det til 15 år, så er vi til at snakke med, men det skal i hvert fald være sådan, at vi kan se, der sker fremskridt. Jeg er altså ikke tilfreds med at have et perspektiv, der hedder år 2012, når det drejer sig om noget så virkelighedsnært som uddannelsesstøtten. Derfor mener jeg, at mit ændringsforslag til § 12 er forholdsvis beskedent og rimeligt formuleret og skulle kunne antages af regeringen. Jeg har ikke gjort mig nogen forhåbninger om det, men man kan jo altid nævne, at det burde være sådan.

Endelig har jeg ment det rigtigt at føre et nyt princip ind i loven, nemlig en afgift på benyttelse af det mest højtuddannede personale, en virksomhedsafgift. Man kan diskutere, om den afgrænsning, jeg har foreslået, er den rigtige. Den er forholdsvis velovervejet, idet det drejer sig om en gruppe af uddannede, som har kostet samfundet mest, og som man derfor mest rimeligt kan kræve en afgift af. Samtidig har det været nødvendigt i den anden ende at skære en hel del af de uddannede fra, hvor virksomhederne på den ene eller den anden måde har betalt et eller andet. Jeg tænker på lærlingeuddannelsen og på mange andre uddannelsesformer, hvor virksomhederne er impliceret i uddannelsesforløbet på et tidligere tidspunkt og i hvert fald vil påstå, at de har båret en del af udgifterne.

Jeg tror, at begrænsningen er fornuftig og rimelig. Man kan altid diskutere, om 1.000 kr. er et fornuftigt beløb. Jeg vil anse, det svarer meget rimeligt til, hvad en uddannelse koster, så man derved får nogen kompensation fra de erhvervsvirksomheder, som benytter de uddannede.

Jeg synes altså, at det er et forholdsvis overskueligt og enkelt forslag, som man ville stå sig ved at vedtage. Jeg håber i hvert fald, det vil sætte en debat i gang om det spørgsmål, for jeg tror, at en udnyttelse af erhvervsvirksomhedernes almindelige behov for arbejdskraft ved at sætte den i forbindelse med uddannelsesstøtten vil være en fornuftig og rigtig ting.